

Dokument na schôdzu

A8-0152/2017

3.4.2017

SPRÁVA

s odporúčaniami pre Komisiu o ochrane zraniteľných dospelých osôb
(2015/2085(INL))

Výbor pre právne veci

Spravodajkyňa: Joëlle Bergeron

(Iniciatíva – článok 46 rokovacieho poriadku)

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
PRÍLOHA K NÁVRHU UZNESENIA ODPORÚČANIA K OBSAHU VYŽIADANÉHO NÁVRHU.....	9
DÔVODOVÁ SPRÁVA.....	11
INFORMÁCIE O PRIJATÍ V GESTORSKOM VÝBORE	14
ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE	15

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

s odporúčaniami pre Komisiu o ochrane zraniteľných dospelých osôb (2015/2085(INL))

Európsky parlament,

- so zreteľom na článok 225 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
 - so zreteľom na článok 67 ods. 4 a článok 81 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
 - so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie, a najmä na jej článok 3, ktorým sa každej osobe zaručuje právo na telesnú a duševnú integritu, a článok 21 o nediskriminácii;
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 18. decembra 2008 s odporúčaniami pre Komisiu o právnej ochrane dospelých osôb: cezhraničné dôsledky¹,
 - so zreteľom na vyhodnotenie európskej pridanej hodnoty zo septembra 2016, pripravené výskumnou službou Európskeho parlamentu (PE 581.388),
 - so zreteľom na Haagsky dohovor z 13. januára 2000 o medzinárodnej ochrane dospelých (ďalej len „Haagsky dohovor“),
 - so zreteľom na Dohovor OSN z 13. decembra 2006 o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím“),
 - so zreteľom na odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy č. R(99) 4 z 23. februára 1999 o zásadách týkajúcich sa právnej ochrany nespôsobilých dospelých osôb (ďalej len „odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy č. R(99) 4“),
 - so zreteľom na odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy CM/Rec(2009)11 z 9. decembra 2009 o zásadách týkajúcich sa trvalých poverení a plánovaných smerniciach vzťahujúcich sa na nespôsobilosť (ďalej len „odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy CM/Rec(2009)11“),
 - so zreteľom na články 46 a 52 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre právne veci (A8-0152/2017),
- A. keďže je nevyhnutné, aby sa Únia približovala svojim občanom a zaoberala sa problémami, ktoré sa ich priamo týkajú, a popritom zaručovala dodržiavanie základných práv bez diskriminácie alebo vylúčenia;
- B. keďže ochrana zraniteľných dospelých osôb, ktoré využívajú slobodu pohybu v rámci Únie, je v zásade cezhraničnou problematikou, ktorá sa preto týka všetkých členských štátov; keďže táto problematika poukazuje na význam úlohy, ktorú musí Európska únia a jej Parlament zohrávať s cieľom riešiť problémy a ťažkosti, s ktorými sa európski

¹ Ú. v. EÚ C 45 E, 23.2.2010, s. 71.

občania stretávajú pri vykonávaní svojich práv, najmä v cezhraničnom kontexte;

- C. keďže ochrana zraniteľných dospelých osôb je úzko spojená s dodržiavaním ľudských práv; keďže každá zraniteľná dospelá osoba sa takisto ako každý európsky občan musí považovať za držiteľa práv, schopného prijímať slobodné, nezávislé a informované rozhodnutia v rámci svojich možností, a nielen za pasívneho príjemcu starostlivosti a pozornosti;
- D. keďže zraniteľnosť dospelých a rôzne predpisy upravujúce ich právnu ochranu nesmú byť prekážkou uplatnenia práva osôb na voľný pohyb;
- E. keďže demografický vývoj a predlžovanie dĺžky života majú za následok zvyšovanie počtu starších osôb, ktoré z dôvodu chorôb súvisiacich s vekom nie sú schopné chrániť svoje vlastné záujmy; keďže aj za ďalších okolností nezávislých od veku, ako sú duševné a telesné postihnutia, ktoré tiež môžu byť vrodené, je možné dosiahnuť, že bude dospelá osoba schopná chrániť svoje záujmy;
- F. keďže vznikli problémy v dôsledku rastúceho pohybu vyst'ahovaných osôb a osôb na dôchodku medzi členskými štátmi, pričom medzi nimi sú aj zraniteľné osoby alebo osoby, ktoré by sa zraniteľnými mohli stať;
- G. keďže medzi právnymi predpismi členských štátov existujú rozdiely z hľadiska súdnej právomoci, rozhodného práva, uznávania a vykonávania opatrení v oblasti ochrany dospelých osôb; keďže rozdielnosť v oblasti rozhodného práva a rozmanitosť príslušných jurisdikcií môžu narúšať právo voľného pohybu zraniteľných osôb a právo na pobyt v členskom štáte, ktorý si vybrali, ako aj náležitú ochranu ich majetku, pokiaľ sa nachádza vo viacerých členských štátoch;
- H. keďže naďalej pretrvávajú aj rozdiely v právnych predpisoch členských štátov, pokiaľ ide o opatrenia v oblasti ochrany, a to aj napriek pokroku dosiahnutému v tejto oblasti po odporúčaní Výboru ministrov Rady Európy č. R(99) 4 o zásadách týkajúcich sa právnej ochrany nespôsobilých dospelých osôb;
- I. keďže v článku 1 ods. 2 písm. a) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012¹ sa vylučuje osobný stav a právna spôsobilosť fyzických osôb z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia;
- J. keďže Haagsky dohovor predstavuje súbor pravidiel medzinárodného práva súkromného, ktoré je osobitne prispôbené na riešenie cezhraničných problémov týkajúcich sa zraniteľných dospelých osôb; keďže navzdory času, ktorý ubehol od prijatia tohto dohovoru, ho ratifikovalo len veľmi málo členských štátov; keďže toto oneskorenie v ratifikácii dohovoru narúša ochranu zraniteľných dospelých osôb, ktoré sa nachádzajú v cezhraničnej situácii v Únii; keďže je teda nevyhnutné v záujme účinnosti konať na úrovni Únie s cieľom zabezpečiť ochranu zraniteľných dospelých osôb nachádzajúcich sa v cezhraničnej situácii;

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 20.12.2012, s. 1).

- K. keďže zraniteľná dospelá osoba je osoba, ktorá dosiahla vek 18 rokov a ktorá z dôvodu zhoršených alebo nedostatočných osobných schopností nie je schopná chrániť záujmy týkajúce sa vlastnej osoby a majetku, či už dočasne alebo trvalo;
- L. keďže treba zohľadniť ustanovenia Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím; keďže Únia a členské štáty sú stranami tohto dohovoru;
- M. keďže podľa vymedzení svojich politík musí Európska únia zaručiť dodržiavanie zásad subsidiarity a proporcionality;
- N. keďže opatrenia Únie v oblasti ochrany zraniteľných dospelých osôb sa musia v prvom rade zamerať na zaručenie šírenia, uznávania a vykonávania ochranných opatrení prijatých orgánmi členských štátov v prospech zraniteľnej dospeléj osoby zo strany orgánov iného členského štátu, najmä na šírenie a uznávanie splnomocnení v prípade nespôsobilosti, ako aj na posilňovanie spolupráce medzi členskými štátmi v tejto oblasti;
- O. keďže pod pojmom „ochranné opatrenia“ treba chápať najmä opatrenia podľa článku 3 Haagskeho dohovoru;
- P. keďže pod pojmom „splnomocnenie v prípade nespôsobilosti“ treba chápať právomoci zastupovania udelené spôsobilou dospelou osobou, a to buď dohodou, alebo jednostranným aktom, ktoré nadobúdajú účinnosť, keď táto dospelá osoba už nie je schopná chrániť svoje záujmy;
- Q. keďže sa musia občanom jednoduchšie sprístupňovať jasné a presné informácie o vnútroštátnych právnych predpisoch týkajúcich sa nespôsobilosti a ochrany zraniteľných dospelých osôb, aby mohli sami prijímať informované rozhodnutia;
- R. keďže by sa včasným prístupom rôznych správnych a súdnych orgánov k informáciám o právnej situácii dospelých osôb, ktoré sú predmetom ochranného opatrenia alebo splnomocnenia v prípade nespôsobilosti, mohla zlepšiť a posilniť ochrana týchto osôb;
- S. keďže zavedenie súborov alebo registrov v každom členskom štáte, do ktorých by sa zaznamenávali správne a súdne rozhodnutia týkajúce sa ochranných opatrení v prospech zraniteľnej dospeléj osoby, ako aj splnomocnenia v prípade nespôsobilosti, pokiaľ sú takéto splnomocnenia upravené vo vnútroštátnych právnych predpisoch, by mohlo uľahčiť včasný prístup všetkých príslušných správnych a súdnych orgánov k informáciám o právnej situácii dospelých osôb nachádzajúcich sa v zraniteľnej situácii, ako aj lepšie zabezpečiť právnu istotu; keďže sa musí náležite zabezpečiť dôvernosť týchto súborov alebo registrov v súlade s právom Únie a vnútroštátnymi právnymi predpismi týkajúcimi sa ochrany súkromia a osobných údajov;
- T. keďže ochranné opatrenia prijaté orgánmi členského štátu sa musia plnoprávne uznať v ostatných členských štátoch; keďže bez ohľadu na uvedené skutočnosti by sa mohlo ukázať ako nevyhnutné uviesť dôvody odmietnutia uznania a vykonania ochranného opatrenia; keďže tieto náležite vymedzené dôvody, ktoré by mohli vzniesť príslušné vnútroštátne orgány na podporu odmietnutia uznania a vykonania ochranného opatrenia prijatého orgánmi iného členského štátu, by mali byť obmedzené na ochranu verejného poriadku dožiadaného štátu;

- U. keďže by sa mohli zaviesť účinné mechanizmy zaručujúce uznávanie, registrovanie a využívanie splnomocnení v prípade nespôsobilosti v celej Únii; keďže na úrovni Únie by sa mal vytvoriť jednotný formulár splnomocnenia v prípade nespôsobilosti, aby sa zabezpečila účinnosť splnomocnení v prípade nespôsobilosti vo všetkých členských štátoch;
- V. keďže by sa mali zaviesť jednotné formuláre Únie, ktoré by podporovali informovanie o rozhodnutiach týkajúcich sa ochrany zraniteľných dospelých osôb, ako aj šírenie, uznávanie a vykonávanie týchto rozhodnutí; keďže v záujme právnej istoty je potrebné, aby každá osoba, ktorej je udelená ochrana osoby alebo majetku zraniteľnej dospeléj osoby, mohla na požiadanie získať v primeranej lehote osvedčenie, v ktorom by sa uviedlo jej postavenie, štatút a právomoci, ktoré sú jej pridelené;
- W. keďže rozhodnutie vydané v členskom štáte, ktoré je v tomto členskom štáte vykonateľné, musí byť vykonateľné v ostatných členských štátoch bez potreby vyhlásenia vykonateľnosti tohto rozhodnutia;
- X. keďže by bolo vhodné zaviesť mechanizmy spolupráce medzi členskými štátmi s cieľom podporovať a uľahčovať komunikáciu medzi príslušnými orgánmi, ako aj prenos a výmenu informácií o zraniteľných dospelých osobách; keďže určenie ústredného orgánu každým členským štátom, ako sa ustanovuje v Haagskom dohovore, by mohlo príslušným spôsobom prispieť k dosiahnutiu tohto cieľa;
- Y. keďže niektoré ochranné opatrenia plánované orgánmi členského štátu, pokiaľ ide o zraniteľnú dospelú osobu, najmä umiestnenie dospeléj osoby do zariadenia nachádzajúceho sa v inom členskom štáte, by mohli pre iný členský štát predstavovať logistické a finančné ťažkosti; keďže v takýchto prípadoch by bolo vhodné zaviesť mechanizmy spolupráce medzi orgánmi dotknutých členských štátov s cieľom dohodnúť sa na prípadnom rozdelení nákladov spojených s daným ochranným opatrením;
- Z. keďže existencia ústredných orgánov by nemala brániť správnym a súdnym orgánom členských štátov v priamej komunikácii, pokiaľ by sa ukázalo, že je takáto komunikácia účinnejšia;
- AA. keďže čas, ktorý uplynul od prijatia uznesenia Európskeho parlamentu z 18. decembra 2008, by mal umožniť Komisii získať dostatočné informácie o uplatňovaní Haagskeho dohovoru v členských štátoch, ktoré tento dohovor ratifikovali, a vypracovať správu, ktorú Európsky parlament v tomto uznesení požadoval;
 - 1. blahoželá členským štátom, ktoré podpísali a ratifikovali Haagsky dohovor, a nabáda členské štáty, ktoré tento dohovor ešte nepodpísali alebo neratifikovali, aby tak čo najskôr urobili; žiada Komisiu, aby využila všetok svoj politický vplyv v Rade a členských štátoch s cieľom zvýšiť do konca roku 2017 počet členských štátov, ktoré ratifikovali tento dohovor;
 - 2. upozorňuje, že návrh nariadenia, ktorý je predmetom odporúčaní uvedených v prílohe, nemá byť náhradou Haagskeho dohovoru, ale jeho oporou a povzbudením pre členské štáty, aby tento dohovor ratifikovali a uplatňovali;

3. konštatuje, že ochrana zraniteľných dospelých osôb, najmä osôb so zdravotným postihnutím, si vyžaduje komplexný súbor špecifických a cielových opatrení;
4. vyzýva členské štáty, aby zabezpečili dostatočnú prispôsobivosť plánovaných ochranných opatrení vo svojich vnútorných právnych predpisoch situácii každej zraniteľnej dospeléj osoby, a to tak, aby príslušné vnútroštátne orgány mohli prijať primerané a vhodné opatrenia na ochranu jednotlivcov, čím by sa predišlo tomu, aby boli občania Únie zbavení zákonného práva, hoci by boli stále schopní jeho vykonávania; upozorňuje, že nesvojprávnosť väčšiny osôb so zdravotným postihnutím vyplýva z ich postihnutia, a nie z ich veku;
5. pripomína Komisii a členským štátom, že nie všetky zraniteľné dospelé osoby sú nevyhnutne zraniteľné z dôvodu pokročilého veku, a opätovne žiada, aby sa prijali opatrenia s cieľom posilniť právnu ochranu a práva nielen starších zraniteľných dospelých osôb, ale aj dospelých osôb, ktoré sú alebo sa stali zraniteľnými a nie sú schopné chrániť svoje záujmy z dôvodu vážneho duševného a/alebo telesného postihnutia; domnieva sa, že v tomto smere by bolo nanajvýš užitočné prikročiť k výmene a porovnávaniu osvedčených postupov medzi členskými štátmi s ohľadom na ich rôzne režimy ochrany;
6. vyzýva členské štáty, aby podporovali sebaurčenie dospelých osôb, a to zavedením vnútroštátnych právnych predpisov o splnomocneniach v prípade nespôsobilosti, pričom by sa mali inšpirovať zásadami uvedenými v odporúčaní Výboru ministrov Rady Európy CM/Rec(2009)11 o zásadách týkajúcich sa trvalých poverení a plánovaných smerniciach vzťahujúcich sa na nespôsobilosť;
7. vyzýva členské štáty, aby venovali osobitnú pozornosť potrebám najviac znevýhodnených zraniteľných dospelých osôb a aby zaviedli opatrenia, ktorými by sa zabezpečilo, aby tieto osoby neboli vystavené diskriminácii v súvislosti s týmto stavom; v tejto súvislosti vyzýva členské štáty, ktoré vo svojich právnych predpisoch uznávajú splnomocnenie v prípade nespôsobilosti alebo ho plánujú zaviesť, aby do svojich právnych systémov nezavádzali poplatky alebo predpisy, ktoré by mohli neprímerane brániť dospelým osobám v znevýhodnenej situácii využívať splnomocnenie v prípade nespôsobilosti, a to bez ohľadu na ich finančnú situáciu;
8. žiada Komisiu, aby rozbehla, udržiavala a financovala projekty zamerané na informovanie európskych občanov o právnych predpisoch členských štátov týkajúcich sa zraniteľných dospelých osôb a súvisiacich ochranných opatrení; vyzýva členské štáty, aby prijali príslušné opatrenia a kroky s cieľom zabezpečiť všetkým osobám na ich území dostatočné a ľahko dostupné informácie o ich vnútroštátnych právnych predpisoch, ako aj o dostupných službách v oblasti ochrany zraniteľných dospelých osôb;
9. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia nereagovala na žiadosť Parlamentu a nepredložila Parlamentu a Rade včas správu, v ktorej by uviedla zistené problémy a najlepšie postupy pri uplatňovaní Haagskeho dohovoru a ktorá by obsahovala aj návrhy opatrení Únie, ktorými by sa doplnil alebo spresnil spôsob uplatňovania tohto dohovoru; domnieva sa, že v tejto správe by sa mohli uviesť problémy, s ktorými sa Komisia v praxi stretla, s cieľom zozbierať informácie o uplatňovaní Haagskeho dohovoru;

10. žiada Komisiu, aby Európskemu parlamentu a Rade na základe článku 81 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predložila do 31. marca 2018 návrh nariadenia s cieľom posilniť spoluprácu medzi členskými štátmi, ako aj zlepšiť plnoprávne uznávanie a vykonávanie rozhodnutí týkajúcich sa ochrany zraniteľných dospelých osôb a splnomocnení v prípade nespôsobilosti na základe odporúčaní, ktoré sú uvedené v prílohe;
11. potvrdzuje, že v odporúčaní sa rešpektujú základné práva a zásada subsidiarity; v tejto súvislosti zdôrazňuje, že v rámci najlepších vnútroštátnych postupov je dôležité zohľadniť skúsenosti miestnych samospráv a orgánov;
12. domnieva sa, že požadovaný návrh nemá pre Úniu žiadny finančný vplyv;
13. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie a odporúčania uvedené v prílohe Komisii, Rade a vládam a parlamentom členských štátov.

PRÍLOHA K NÁVRHU UZNESENIA ODPORÚČANIA K OBSAHU VYŽIADANÉHO NÁVRHU

A. ZÁSADY A CIELE NÁVRHU

1. podporovať informovanie o správnych a súdnych rozhodnutiach týkajúcich sa zraniteľných dospelých osôb, ktoré sú predmetom ochranných opatrení, ktoré boli vymedzené v Haagskom dohovore z 13. januára 2000 o medzinárodnej ochrane dospelých, ako aj uľahčovať šírenie, uznávanie a vykonávanie týchto rozhodnutí;
2. zaviesť vnútroštátne súbory alebo registre, v ktorých by sa uvádzali na jednej strane správne a súdne rozhodnutia týkajúce sa ochranných opatrení pre zraniteľné dospelé osoby a na druhej strane splnomocnenia v prípade nespôsobilosti, ak existujú, s cieľom zaručiť právnu istotu a uľahčiť šírenie a rýchly prístup k informáciám o právnej situácii osôb, na ktoré sa vzťahuje ochranné opatrenie, zo strany príslušných správnych a súdnych orgánov;
3. zaviesť osobitné a príslušné opatrenia na podporu spolupráce medzi členskými štátmi, a to využitím nástrojov sprístupnených Haagskym dohovorom, najmä zavedenie ústredných orgánov, ktoré by boli poverené uľahčovaním komunikácie medzi príslušnými orgánmi členských štátov a koordináciou prenosu a výmeny informácií o správnych a súdnych rozhodnutiach týkajúcich sa osôb, ktoré sú predmetom ochranného opatrenia;
4. zabezpečiť, aby sa výmena informácií o postavení ochrany zraniteľných dospelých osôb, ako aj prístup k súborom a registrom ochranných opatrení a splnomocnení v prípade nespôsobilosti medzi členskými štátmi vykonávali tak, aby sa starostlivo zabezpečilo dodržiavanie zásady dôvernosti a pravidiel týkajúcich sa ochrany osobných údajov príslušných dospelých osôb;
5. zaviesť jednotné formuláre Únie určené na presadzovanie informácií o správnych a súdnych rozhodnutiach týkajúcich sa zraniteľných dospelých osôb, ako aj šírenie, uznávanie a vykonávanie rozhodnutí, ktoré sa ich týkajú. Komisia by sa mohla inšpirovať vzormi formulárov, ktoré odporúčal osobitný výbor diplomatického charakteru Haagskej konferencie medzinárodného práva súkromného v aktoch zo zasadnutia zo septembra – októbra 1999 o ochrane dospelých osôb;
6. uznať každej osobe, ktorá zabezpečuje ochranu osoby alebo majetku zraniteľnej dospeléj osoby, právo získať v primeranej lehote od príslušných orgánov osvedčenie, v ktorom sa uvedie jej postavenie a právomoci, ktoré sú jej pridelené, a ktoré bude platiť vo všetkých členských štátoch;
7. podporovať plnoprávne uznávanie ochranných opatrení, ktoré boli prijaté orgánmi konkrétneho členského štátu, v iných členských štátoch bez toho, aby tým bolo dotknuté výnimočné zavádzanie právnych záruk na ochranu verejného poriadku dožadovaných štátov v súlade s článkami 3 a 21 Charty základných práv, ktoré týmto štátom môžu pomôcť odôvodniť neuznanie a nevykonanie uvedených opatrení;
8. podporovať vykonávanie ochranných opatrení, ktoré boli prijaté orgánmi konkrétneho členského štátu, v iných členských štátoch bez potreby vyhlásenia vykonateľnosti týchto

opatření;

9. podporovať konzultácie a spoluprácu medzi členskými štátmi, pokiaľ by vykonávanie rozhodnutia plánovaného orgánmi členského štátu mohlo spôsobovať logistické a finančné ťažkosti pre iný členský štát, aby sa dotknuté členské štáty mohli dohodnúť na rozdelení nákladov spojených s ochranným opatrením. Konzultácia a spolupráca by sa mali vždy vykonávať v záujme dotknutej zraniteľnej dospeléj osoby a pri dodržiavaní jej základných práv. Dotknuté orgány by mohli príslušnému správne alebo súdne orgánu predložiť alternatívne opatrenia, pričom konečné rozhodnutie zostáva aj naďalej v právomoci tohto správneho alebo súdneho orgánu;
10. zaviesť jednotné formuláre splnomocnenia v prípade nespôsobilosti s cieľom podporiť využívanie týchto splnomocnení zainteresovanými osobami, ktorých informovaný súhlas by mali preveriť príslušné orgány, ako aj šírenie, uznávanie a vykonávanie týchto splnomocnení.

B. NAVRHOVANÉ ČINNOSTI

1. žiada Komisiu, aby Európskemu parlamentu a Rade na základe článku 81 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie predložila do 31. marca 2018 návrh nariadenia s cieľom posilniť spoluprácu medzi členskými štátmi, ako aj zlepšiť uznávanie a vykonávanie rozhodnutí o ochrane zraniteľných dospelých osôb a splnomocnení v prípade nespôsobilosti.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

I. Úvod

Zraniteľné dospelé osoby sú plnoleté fyzické osoby, ktoré dosiahli vek 18 rokov a ktoré sú dočasne alebo trvalo neschopné postarať sa o seba alebo svoj majetok. Väčšina zraniteľných osôb sú osoby v pokročilom veku, ktoré v dôsledku ochorení spojených s vekom viac prichádzajú o svoje osobné schopnosti. V dôsledku demografického vývoja v Európe exponenciálne vzrastá počet zraniteľných dospelých osôb.

Všetky členské štáty Únie majú v oblasti ochrany zraniteľných dospelých osôb vlastný právny rámec s rozličnými nástrojmi. Jedným z právnych základov Únie je voľný pohyb osôb. Osoby, ktoré už podliehajú ochranným opatreniam v niektorej krajine Únie alebo ktoré by im potenciálne podliehať mohli, sa môžu pohybovať v inom členskom štáte. Majetok týchto osôb sa môže nachádzať vo viacerých členských štátoch.

Napriek tomu neexistuje v rámci Európskej únie nijaký jednotný právny rámec, ktorý by umožňoval primeranú ochranu zraniteľných dospelých osôb v cezhraničných situáciách. Táto okolnosť môže narušiť vykonávanie slobody voľného pohybu dospelých osôb a sťažiť ochranu ich majetku. Odstránenie tejto právnej medzery by umožnilo dospelým osobám, ktorých sa zraniteľnosť týka, aby v plnej miere využívali zásady voľného pohybu a pobytu, a aby nemuseli čeliť potenciálnym ťažkostiam, ktoré by sa vzťahovali na ochranu ich osoby a majetku.

Celkom iste nejde o harmonizáciu existujúcich ochranných opatrení v každom členskom štáte, ktorých zavedenie je výlučnou zodpovednosťou členských štátov, ale o zriadenie súboru právnych pravidiel s cieľom uľahčiť uznávanie a vykonávanie rozhodnutí prijatých v členskom štáte Únie orgánmi ostatných členských štátov, ako aj posilňovať spoluprácu medzi členskými štátmi v tejto oblasti. Okrem toho je nevyhnutné zaviesť mechanizmy, ktoré by mohli uľahčiť pohyb a uznávanie splnomocnení v prípade nespôsobilosti vo všetkých členských štátoch Únie v súlade s právnym predpisom členského štátu.

II. Haagsky dohovor o ochrane dospelých osôb z 13. januára 2000

Na medzinárodnej úrovni je hlavným platným textom obsahujúcim pravidlá medzinárodného práva súkromného v oblasti ochrany dospelých osôb Haagsky dohovor z 13. januára 2000. Spravodajkyňa sa domnieva, že tento dohovor obsahuje súbor primeraných pravidiel na riešenie cezhraničnej problematiky týkajúcej sa zraniteľných dospelých osôb. So znepokojením však upozorňuje na to, že 16 rokov od prijatia tento dohovor podpísalo len deväť štátov a ratifikovalo len sedem.

Bez ohľadu na dôvody tejto nízkej miery ratifikácie je dôsledok taký, že ochrana zraniteľných dospelých osôb v cezhraničnej situácii v Európskej únii je oslabená a ohrozená. Spravodajkyňa sa v tejto súvislosti domnieva, že je nevyhnutné konať v záujme účinnosti na úrovni Únie s cieľom zabezpečiť ochranu zraniteľných dospelých osôb v cezhraničnej situácii.

Opatrenia Únie v tejto oblasti musia byť v každom prípade v súlade s Haagskym dohovorom z 13. januára 2000. V rámci dodržiavania zásady subsidiarity by sa Únia mala zamerať najmä na zjednodušovanie šírenia, uznávania a vykonávania ochranných opatrení prijatých v prospech zraniteľnej dospeléj osoby, ako aj na posilňovanie komunikácie a spolupráce medzi členskými štátmi. Mala by takisto zjednodušovať šírenie a uznávanie splnomocnení v prípade nespôsobilosti.

Opatrenia Únie sa takisto musia inšpirovať zásadami a cieľmi nachádzajúcimi sa v iných medzinárodných nástrojoch, ako je Dohovor OSN z 13. decembra 2006 o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorého zmluvnou stranou je aj Európska únia. Musí sa takisto inšpirovať odporúčaniami Výboru ministrov členských štátov Rady Európy o ochrane plnoletých osôb nespôsobilých na právne úkony a o trvalých povereniach a plánovaných smerniciach vzťahujúcich sa na nespôsobilosť.

III. Uznávanie a plnoprávne vykonávanie rozhodnutí obsahujúcich ochranné opatrenia a zavádzanie mechanizmov na uľahčenie uznávania splnomocnení v prípade nespôsobilosti

Hlavným cieľom plánovaného nariadenia by malo byť uľahčiť uznávanie a vykonávanie ochranných opatrení prijatých v členských štátoch v celej Únii a na tento účel spravodajkyňa navrhuje zrušenie požiadavky na doložku vykonateľnosti pri opatreniach prijatých v členských štátoch Únie. Týmto zrušením by sa určite prispelo k zníženiu právnych a emocionálnych nákladov pre zraniteľné dospelé osoby, ktoré majú problémy v cezhraničnej situácii, ako aj k vytvoreniu väčšej právnej istoty.

Pod ochrannými opatreniami sa rozumejú najmä opatrenia podľa článku 3 Haagskeho dohovoru, v ktorom sa uvádzajú opatrenia týkajúce sa určenia nespôsobilosti a zavedenia ochranného režimu; uvedenia dospeléj osoby pod záštitu súdneho alebo správneho orgánu; inštitútu opatrovníctva, poručníctva a podobných inštitútov; určenia a úloh osôb alebo inštitúcií, ktoré sú zodpovedné za dospelú osobu alebo za jej majetok, ktoré dospelú osobu zastupujú alebo jej pomáhajú; umiestnenia dospeléj osoby do zariadenia alebo na akékoľvek iné miesto, kde je možné zabezpečiť jeho ochranu, správu, uchovanie alebo rozmiestnenie majetku dospeléj osoby; povolenia cieleného zásahu na ochranu osoby alebo majetku dospeléj osoby.

S cieľom uľahčiť uznávanie a plnoprávne vykonávanie rozhodnutí prijatých v inom členskom štáte Únie a zvýšiť právnu istotu spravodajkyňa navrhuje zaviesť jednotné formuláre pre Európsku úniu, ako aj vytvorenie osvedčenia, ktoré by mohla na svoju žiadosť získať každá osoba, na ktorú sa previedla ochrana zraniteľnej osoby alebo jej majetku. V tomto osvedčení by sa uviedlo postavenie tejto osoby a právomoci, ktoré jej prideliť vnútroštátne orgány, pričom by sa mohlo použiť pred príslušnými orgánmi všetkých členských štátov. Európska komisia by sa mohla pri príprave týchto dokumentov inšpirovať inými už existujúcimi formulármi na európskej úrovni a vzormi formulárov odporúčaných osobitným výborom diplomatického charakteru o ochrane dospelých osôb, ktorý zasadal v septembri – októbri 1999.

Spravodajkyňa sa domnieva, že dôvody, ktoré by mohli vzniesť orgány dožiadaného štátu na odmietnutie uznania a vykonávania ochranného opatrenia prijatého orgánmi iného členského štátu, by mali byť veľmi obmedzené, pričom by sa mali vzťahovať najmä na ochranu

verejného poriadku dožiadaného štátu.

Okrem toho sa spravodajkyňa domnieva, že je nevyhnutné podporovať uznávanie a zavádzanie splnomocnení v prípade nespôsobilosti a v tejto súvislosti odporúča zavedenie jednotných formulárov. To by uľahčilo porozumenie a prijatie splnomocnení v prípade nespôsobilosti orgánmi ostatných členských štátov. Spravodajkyňa si je plne vedomá toho, že zavedenie splnomocnenia v prípade nespôsobilosti do vnútorných právnych predpisov členských štátov vyplýva z ich právomoci. Domnieva sa však, že jeho zavedením by sa podporilo sebaurčenie dospelých osôb, a teda je potrebné ho podporovať. Za každých okolností je vhodné upriamiť pozornosť na to, aby najviac znevýhodnené zraniteľné dospelé osoby neboli vystavené diskriminácii v súvislosti s týmto stavom. Zavedenie takejto inštitúcie vo všetkých členských štátoch by uľahčilo pohyb a uznávanie splnomocnení v prípade nespôsobilosti vypracovaných v súlade s právnym predpisom v inom členskom štáte.

IV. Komunikácia a spolupráca medzi orgánmi členských štátov

Spravodajkyňa sa domnieva, že s cieľom zabezpečiť lepšiu ochranu zraniteľných dospelých osôb v cezhraničnej situácii je nevyhnutné zlepšiť komunikáciu a spoluprácu medzi orgánmi členských štátov. Určenie ústredného orgánu každým členským štátom, ako sa ustanovuje v Haagskom dohovore, by mohlo značne prispieť k dosiahnutiu tohto cieľa. Takéto ústredné orgány by podporovali a uľahčovali komunikáciu medzi príslušnými orgánmi dotknutých štátov, ako aj výmenu informácií o zraniteľných dospelých osobách, a to aj o platných právnych predpisoch v ich štátoch. Existencia takýchto ústredných orgánov by nemala brániť správnym a súdnym orgánom členských štátov v priamej komunikácii, pokiaľ by sa ukázalo, že takáto komunikácia je účinná.

Prístup k informáciám o zraniteľných osobách je často komplikovaný. To je obzvlášť pravdivé v prípade zraniteľných osôb v cezhraničnej situácii. S cieľom uľahčiť prístup k týmto informáciám spravodajkyňa navrhuje vytvoriť v každom členskom štáte súbory alebo registre administratívnych a súdnych rozhodnutí, ktorými by sa uvádzali ochranné opatrenia v prospech zraniteľnej dospeléj osoby, ako aj splnomocnenia v prípade nespôsobilosti.

Prístup k týmto súborom alebo registrom by mal byť obmedzený. Dôvernosť týchto registrov by sa mala náležite zabezpečiť a v tejto súvislosti by bolo nevyhnutné zaviesť mechanizmy s cieľom zaistiť, aby bol prístup k informáciám v týchto registroch obmedzený len na niektoré kategórie a aby sa povoľoval len v náležite zdôvodnených prípadoch. Vytvorenie takýchto súborov alebo registrov v každom členskom štáte by malo uľahčiť komunikáciu a spoluprácu medzi ústrednými orgánmi. Tieto orgány by mali mať právo prístupu k súborom, aby mohli účinným spôsobom plniť svoje funkcie.

Niektoré ochranné opatrenia plánované orgánmi členského štátu, pokiaľ ide o zraniteľnú dospelú osobu, by mohli pre iný členský štát predstavovať logistické a finančné ťažkosti, najmä umiestnenie dospeléj osoby do zariadenia nachádzajúceho sa v inom členskom štáte. Spravodajkyňa sa domnieva, že v týchto prípadoch by bolo vhodné zaviesť mechanizmus spolupráce medzi orgánmi príslušných štátov, aby sa mohli dohodnúť na prípadnom rozdelení nákladov spojených s ochranným opatrením. Prvoradým cieľom orgánov by mala byť ochrana záujmov zraniteľnej osoby a mohli by navrhnúť alternatívne opatrenia príslušnému orgánu, ktorý by mal mať v každom prípade posledné slovo.

INFORMÁCIE O PRIJATÍ V GESTORSKOM VÝBORE

Dátum prijatia	23.3.2017
Výsledok záverečného hlasovania	+: 20 -: 0 0: 2
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Max Andersson, Joëlle Bergeron, Marie-Christine Boutonnet, Jean-Marie Cavada, Kostas Chrysogonos, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Mary Honeyball, Sajjad Karim, Sylvia-Yvonne Kaufmann, António Marinho e Pinto, Jiří Maštálka, Emil Radev, Julia Reda, Pavel Svoboda, Tadeusz Zwiefka
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Isabella Adinolfi, Daniel Buda, Angelika Niebler, Virginie Rozière, Rainer Wieland
Náhradníci (čl. 200 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	Eugen Freund, Maria Noichl

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE

20	+
PPE	Daniel Buda, Angelika Niebler, Emil Radev, Pavel Svoboda, Rainer Wieland, Tadeusz Zwiefka
S&D	Eugen Freund, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Mary Honeyball, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Maria Noichl, Virginie Rozière
ALDE	Jean-Marie Cavada, António Marinho e Pinto
GUE/NGL	Kostas Chrysogonos, Jiří Maštálka
Verts/ALE	Max Andersson, Julia Reda
EFDD	Isabella Adinolfi, Joëlle Bergeron

0	-

2	0
ECR	Sajjad Karim
ENF	Marie-Christine Boutonnet

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania